

Riigikogu maaelukomisjoni

istungi protokoll nr 71

Tallinn, Toompea

Esmaspäev, 06. juuni 2016

Algus 11.00, lõpp 11.48

Juhataja: Ivari Padar

Protokollija: Jaanika Lokk

Võtsid osa: Siret Kotka (kuni 12.25), Arno Sild, Einar Vallbaum, Heimar Lenk, Igor Gräzin (kuni 12.40), Lauri Luik, Tanel Talve, Terje Trei, Merle Kruusimägi (nõunik), Ülle Särgava (nõunik-sekretariaadijuhataja)

Puudusid: Artur Talvik ja Martin Repinski

Kutsutud: Pöördumise algatajate esindajad Züleyxa Izmailova ja Rea Raus, Maaeluministeeriumi toiduohutuse ning teaduse ja arenduse asekanstler Toomas Kevvai ning taimetervise osakonna nõunik Evelin Hillep (2. päevakorrapunkti juures); Maanteeameti peadirektori asetäitja liiklusohutuse ja ühistranspordi alal Meelis Telliskivi, Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi teede- ja raudteeosakonna juhataja Ain Tatter (3. päevakorrapunkti juures)

Päevakord:

1. Nädala töökava kinnitamine
2. Kollektiivne pöördumine "Glüfosaadi kasutamine tuleb Eestis keelata"
3. Maanteeameti teenuste kättesaadavus maapiirkondades

1. Nädala töökava kinnitamine

Vaadati läbi 17. töönädala (06.-10.06.2016) töökava

Otsustati:

1.1 Kinnitada nädala töökava (konsensus).

2. Kollektiivne pöördumine "Glüfosaadi kasutamine tuleb Eestis keelata"

Ivari Padar avas päevakorrapunkti arutelu. Käesoleva aasta mai alguses (16.05.16) esitas Erakond Eestimaa Rohelised, MTÜ Noored Rohelised ja Eesti Roheline Liikumine Riigikogule kollektiivse pöördumise glüfosaadi kasutamise keelustamiseks Eestis. Juba enne kollektiivse pöördumise saamist on Maaelukomisjon arutanud glüfosaadi sisaldavate taimekaitsevahendite edasise kasutamise lubamisega seotud küsimusi oma istungitel kahel korral. Riigikogu kodu- ja töökorra seaduses on sätestatud, et komisjon arutab kollektiivset pöördumist kolme kuu jooksul ning teeb otsuse pöördumise kohta kuue kuu jooksul pöördumise menetlusse võtmisest arvates. Ivari Padar andis pöördumise tutvustamiseks sõna algataja esindajatele.

Algatajate esindajad märkisid, et pöördumise eesmärgiks ei ole hävitada Eesti põllumajandus. Glüfosaadi keelustamise raames on Eestil hea võimalus võtta suurema lisandväärtuse ja ekspordipotentsiaaliga mahepõllumajanduse ning maheloomakasvatuse arendamisele. Nad lisasid, et nii ÜRO kui ka Euroopa

Liit on võtnud väga selge sihi suurendada maa ökoloogilist kasutamist. Antud pöördumist tulekski vaadelda mitte ühe konkreetse aine keelustamise kontekstis, vaid vaadata olukorda laiemalt ning võtta selge strateegiline suund.

Maaeluministeeriumi esindajad selgitasid Euroopa Liidu tasandil toimuvaid protsesse glüfosaati sisaldavate taimekaitsevahendite edasise kasutamise lubamise osas. Toomas Kevvai märkis, et täna toimub glüfosaadi teema arutelu taimekaitsevahendite seadusandlusega tegelevas komitees. Arutlusel on Euroopa Komisjoni (EK) ettepanek lükata edasi otsuse tegemine glüfosaati sisaldavate taimekaitsevahendite edasise kasutamise lubamise pikendamise osas ehk pikendada tänast luba kuni Euroopa Kemikaali ameti lõpliku seisukohani, kuid mitte kauemaks kui järgmise aasta lõpuni. Hiljemalt sügisel tahetakse teha teine otsus: keelustada glüfosaati sisaldavate taimekaitsevahendite kasutamise avalikes kohtades ja eratarbimises. Teemana on üleval ka taimekaitsevahendites sisalduva pindaktiivse abiaine talloamiini edasise kasutamise keelamine. Talloamiini osas on jõutud ühisele seisukohale, et see on ohtlik inimese tervisele. Eestis on turule lubatud 40 glüfosaati sisaldavat taimekaitsevahendit, millest 14 sisaldab pindaktiivset ainet talloamiini. Seega kui EK ettepanek leiab toetust, tuleb Põllumajandusametil tühistada 14 taimekaitsevahendi luba. Euroopa Parlament ja Euroopa Komisjon soovivad piirata glüfosaati sisaldavate taimekaitsevahendite kasutamist ka koristuseelsel perioodil. Toomas Kevvai toonitas, et Eesti pöörab küllalt palju tähelepanu mahepõllumajandusele ja keskkonnasõbralikule majandamisele.

Terje Trei avaldas arvamust, et laste mänguväljakute ümbruses ei tohiks kasutada taimekaitsevahendeid. Ta küsis algatajate esindajatelt pöördumises viidatud teadusuuringute kohta. Uuringutes on viidatud, et pärast taimekaitsevahendite kasutamist hukkus 50-80% kasulikest putukatest. Samas ei selgu, kas need putukad lahkusid sellelt alalt mürgi tõttu või sellepärast, et teatud taimed olid sellelt maa-alalt kadunud. *Round-up* on eelkõige taimemürk.

Vastati, et uuringud on väga mahukad ning kui maaelukomisjonil on huvi nende vastu, siis saadetakse need komisjoniliikmetele. *Round-up* on küll umbrohutõrjevahend, kuid mõjutab kogu töödeldavat maa-ala tervikuna. Pöördumises on viidatud reaalsetele uurimistöodele, millega on võimalik ka tutvuda.

Lauri Luik tunnustas pöördumise algatajaid. Ta märkis, et maailmas peaks rohkem esile tõstma Eestit kui maheriiki. Teaduslikud uuringud aitaksid pöördujate seisukohti veelgi tugevamini kaitsta. Ta lisas, et kindlasti peaks tegema ka arvutusi, kui palju läheks kallimaks maanteed ja raudteede hooldus, kui keelustada glüfosaati sisaldavate taimekaitsevahendite kasutamist.

Igor Gräzin tundis huvi, kust võiks tulla ekspordipotentsiaali kasv, millele algataja esindajad viitasid, ning palus selgitada, kuidas glüfosaat toimib.

Algatajate esindajad vastasid, et keskendumine ei peaks ainult kasumile, vaid muutma peaks suhtumist ja rohkem tähelepanu pöörama kvaliteedile. Nõudlus mahetoodete järele aina suureneb.

Toomas Kevvai lisas, et hetkel on ELis arutlusel, kas glüfosaati sisaldavate taimekaitsevahendite kasutamise luba pikendada või mitte. Selles osas on ELis oma kindel protseduur - taimekaitsevahendile tehakse ohutushinnang ning kui ohtu ei tuvastata, siis lubatakse taimekaitsevahend turule. Glüfosaati sisaldavate taimekaitsevahendite ohutushinnangu tegid Saksamaa teadlased. Küsimusele lähenetakse teaduspõhiselt. Ükski liikmeriik eraldiseisvana ei ole võimeline selliseid ohutushinnanguid kõikidele taimekaitsevahenditele tegema. Samas on liikmesriigil võimalus ühe või teise taimekaitsevahendi kasutamise oma riigis keelata. Mahepõllumajandus ja *Organic Estonia* liikumine võiks olla üks suundi Eesti põllumajanduses. Küsimus on, kas Eesti tarbija suudab osta kallimat mahetoodangut või peab ta leppima toodetega, mis on imporditud maadest, kus inimese tervisele potentsiaalset ohtu tekitavate taimekaitsevahendite kasutamist ei ole keelatud.

Algataja esindajad märkisid, et mahetoodangu ekspord on kasvav ja nõudlus selle järele üha suurenev. Oluline on, et ka oma inimesed saaksid puhast toitu ning seda tuleks erinevate regulatsioonidega soodustada ja toetada. Tuleks leida tasakaal. On hea meel, et on jõutud arusaamisele, et glüfosaati sisaldavate taimekaitsevahendite kasutamist tuleks hakata piirama.

Toomas Kevvai lisas, et sel nädalal toimub kohtumine Maanteeameti, raudtee ja parkide hooldajate esindajatega, kus arutatakse käesolevat teemat.

Siret Kotka märkis, et glüfosaate sisaldavate taimekaitsevahendite kasutamisest tuleks loobuda järk-järgult. Mittepõllumajanduslikud kasutajad (eelkõige Maanteeamet) peaksid kaaluma ka teiste alternatiivsete tõrjevõtete rakendamist. Pärast Maaeluministeeriumi esindajate kohtumist Maanteeameti, raudtee ja parkide hooldajate esindajatega võiks ministeerium anda komisjonile ülevaate kohtumisest.

Algatajate esindajad lisasid lõpetuseks, et maaelukomisjonil on võimalus ja kohustus eemaldada niipalju inimese tervist ohustavaid tegureid kui võimalik ning lähtuda tuleks ettevaatusprintsipiist. ELi, Maaeluministeeriumi ja kodanike tasandil on olemas ühine põhimõtteline arusaam, et glüfosaati sisaldavate taimekaitsevahendite kasutamist tuleks jõuliselt piirama hakata.

Ivari Padar tegi päevakorrapunktist kokkuvõtte. Ta märkis, et mõistliku otsuse saab teha tuginedes teaduslikele alustele. Maaelukomisjon hoiab teemat oma fookuses, sh jälgib ELi protsessi antud küsimustes. Komisjon arutab glüfosaadiga seotud küsimusi uuesti aasta teises pooles.

3. Maanteeameti teenuste kättesaadavus maapiirkondades

Ivari Padar tegi sissejuhatuse. Maaelukomisjon tunneb muret Maanteeameti teenuste kättesaadavuse üle maapiirkondades, sest ametil on plaanis sulgeda piirkondlikud teenindusbürood Jõgeval, Põlvas ja Valgas. Ta andis olukorra tutvustamiseks sõna Maanteeameti esindajale.

Meelis Telliskivi andis ülevaate Maanteeameti tegevusest ja liiklusregistri teenuste kavandatavast reformist (protokollilisa). Ta märkis, et mitmeid Maanteeameti teenuseid on võimalik teha e-keskkonnas. Vajaduse muutusteks on tinginud büroode erinev töökoormus ja korruptsioonijuhtumid sõidueksamitega. Oluline on tagada ühtlane hea teenuste kvaliteet. Väikeste büroodega seoses on kaalumisel neli varianti:

- 1) muudatusi ei tehta,
- 2) vähendatakse tööpäevi,
- 3) vähendatud teenused eelbroneeringuga,
- 4) büroo sulgemine.

Muudatuste põhifookuses on tsentraalne eksamikeskus. Meelis Telliskivi lisas, et 5. juulil annab Maanteeamet avalikkusele teada lõpliku otsuse ja ajakava edasisest tegevusest seoses liiklusregistri teenuste reformiga.

Külalised vastasid komisjoniliikmete küsimustele.

Heimar Lenk märkis, et piirkondlikes teenindusbüroodes on teenuste järele nõudlus suur. Ta pidas büroode sulgemist arusaamatuks ning põhjendamatuks.

Meelis Telliskivi vastas, et kindlasti on päevi, mil teenindusbüroode külastatavus on tavapärasest suurem. Ta lisas, et hetkel ongi otsustamise koht ning enne otsuse tegemist analüüsitakse põhjalikult olukorda. Maanteeameti jaoks on oluline liiklusohutus. Põgusalt on arutatud universaalse teenuse pakkumist - üks riigiametnik suudaks pakkuda erinevaid riigiteenuseid.

Terje Trei avaldas arvamust, et väiksemates kohtades peaks olema vähemalt üks inimene, kes suudaks pakkuda Maanteeameti teenuseid, kuid iga hinna eest ei peaks büroosid säilitama. Enne kui büroo kaotatakse, peaks vaatama, kas annaks teenust pakkuda teisel pinnal vähendatud mahus.

Tanel Talve tunnustas Maanteeameti e-keskkonna arendust. Samal ajal eeldab e-keskkond hea internetiühenduse olemasolu. Ta tundis huvi, kas Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumiga on arutatud interneti kättesaadavust maapiirkonnas. Samas võiks kaaluda mõne suurema büroo viimist just maapiirkonda.

Meelis Telliskivi vastas, et internetiga seotud küsimusi ei ole ministeeriumiga arutatud, räägitud on teenuse kättesaadavusest. Ta selgitas, et üheks võimaluseks oleks kohaliku omavalituse raamatukogus üles panna Maanteeameti arvuti ning koolitada välja ka inimene. Ta lisas, et täna on Tallinnast väljaspool Saue teenindusbüroo. Meelis Telliskivi lubas interneti kättesaadavuse küsimuse tõstatada MKMIs.

Siret Kotka tunnustas samuti e-keskkonna arendust ja teeninduskvaliteeti büroodes. Ta märkis, et büroode eelbroneeringuga järjekorrad on pikad, mistõttu ei tohiks piirkondlike teenindusbüroode sulgemisse kergekäeliselt suhtuda. Tallinna teenindusbüroo ümber on parkimiskohti väga vähe. Tuleb mõelda, kuidas tagada büroodele ligipääs. Alternatiiv on erinevad riigiasutused panna ühte majja.

Igor Gräzin tegi ettepaneku, et sõidueksameid võiks vastu võtta kohalik konstaabel. Ta märkis, et kaasaegses ühiskonnas ei ole autojuhiluba teenus, vaid kodanikuõigus. Riik ei osuta teenust, vaid täidab oma kohustust. Kõike ei saa arvestada numbritega, lähtudes statistikast. Kodanikuõigusel ei ole hinda. Ta lisas, et ilmselt ei oleks otstarbekas mööda maanteed sõita põllumajandus- ja raskeveotehnikaga selleks, et kusagil kaugel sooritada sõidueksam.

Vastati, et raskeveotehnika sõidueksameid saab teha piirkondlikes büroodes ja seda muudatused ei puuduta.

Einar Vallbaum nõustus samuti, et e-teenused on hästi korraldatud. Ta lisas, et piirkondliku teenindusbüroo ümber on koondunud autopoed, -pesulad ja -remondid. Kui büroo kaob, siis mõjutab see ka kohaliku ettevõtlust ning võib viia koha hääbumiseni.

Meelis Telliskivi lisas, et hetkel ongi otsustamise koht ning analüüsimisel erinevad variandid. Ühelt poolt on surve, et kulusid tuleb kokku hoida, ning teisalt peab vaatama, et teenuse kättesaadavus ei halveneks.

Meelis Telliskivi vastas mitmetele küsimustele, mis puudutasid Maanteeameti teenuseid ja e-teenuseid.

Ivari Padar tegi päevakorrapunktist kokkuvõtte. Ta märkis, et kindlasti ei saa teha järeleandmisi teenuste kvaliteedi ja kättesaadavuse osas. Tunnustamist väärrib Maanteeameti e-teenuste arendus, kuid lahendada peab interneti kättesaadavuse probleemi maapiirkonnas. Ta lisas, et olukorrale tuleks lähendada tervikuna, võttes arvesse läbiviidavat haldusreformi. Kaduva töökoha võiks kompenseerida mõne teise riigiameti töökoha loomisega just maapiirkonda. Maaelukomisjon soovitab valitsusel kõiki maapiirkonnas kavandatavaid ümberkorraldusi käsitleda komplekselt ja anda oma panus, et luua töökohti väljaspool Tallinna.

Tanel Talve lisas, et hetkel tuleks peatada kõik riigiametite reformid seniks, kuni on paigas üldine riigihaldusreform.

(allkirjastatud digitaalselt)

(allkirjastatud digitaalselt)

Ivari Padar

Jaanika Lokk

Juhataja

Protokollija